

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.
a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În România:

la dl Carol Schuller în București, strada
Lăbăreț nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 eroeri v. a. sau 15 bani rom.

Legea naționalităților.

Nu știm, la poruncă mai înaltă, sau ca efect al secetii spirituale din sezonul castraveților, guvernamentul ardelean „Kolozsvár” pune deodată în discuție legea fundamentală așa numită a naționalităților.

În primul său din nrul de ieri reproduce întreg textul acestei renumite legi, precedat de unele observări, din care extragem următoarele constatări interesante:

La această lege, totdeauna cu mare vehemență atacată, și noi am apelat în timpul din urmă de mai multe ori, arătând că judecătorii noștri (cel puțin judecătorii din Cluj) aplică greșit cele mai cardinale dispoziții ale ei, acele despre folosirea limbilor.

Declarând apoi, că și cei dela „Kolozsvár” sînt pentru revizuirea legii în punctele ei neclare și neexplicabile, însă, corespunzător raporturilor din țară și cu observarea strictă a spiritului legii, zice mai departe:

Dar' și până atunci, până se va întempla aceasta, judecătorii statului să observe punctual ceea ce legea dispune lămurit „despre diferitele limbi obicnuite în țară.”

Pe urmă vestește că își ține coloanele deschise pentru toți bărbații competenți, juriști, oameni de școală și bisericești, pe care li roagă să-și trimită părerile lor relativ la acele părți ale legii, despre care cred că trebuiesc revizuite.

Va să zică, un ziar acreditat al guvernului face de o parte constatarea prețioasă, că astăzi o lege fundamentală nu este aplicată, ear' de alta provoacă societatea maghiară, ca să se pronunțe în ce chip ar trebui modificată.

Amendouă aceste lucruri sînt foarte interesante. Cu deosebire pentru constatarea oficială, că legea nu se aplică, fi sîntem foarte recunoscători guvernamentalului.

Mai zilele trecute, în scrisoarea sa deschisă către ministrul Hieronymi, părințele Lucaciu l'a întrebat pe acesta, că adevărat este, că legea naționalităților nu se aplică și pentru aceasta s'a zădărnicit la noi Românii înjgheburarea partidului guvernamental al „Viitorului”. Eată acum, că răspunde în locul ministrului organul maghiar susținut ca să interpreteze Ardelele vederile și intențiile guvernului!

Sîntem lămuriti! Ear' în fața acestei laudabile sincerități nu mai insistăm

asupra colosalei anomalii, că se poate așa ceva într-o țeară constituțională, sub un guvern așa numit „liberal”.

Vine acum chestia revizuirii acestei legi.

După premisele lui „Kolozsvár” ar fi să credem, că guvernamentalii doresc o revizuire după dreptate și echitate, va să zică mai mult sau mai puțin favorabilă tuturor cetățenilor. Așa cel puțin trebuie să deducem din somațiunea sa către judecătorii, ca să observe dispozițiile legii relativ la folosirea limbilor, precum și din declarația sa, că doarește revizuirea în spiritul legii existente.

Vederile noastre asupra legii naționalităților, care sînt vederile partidului național român, sînt cunoscute. În nenumărate rânduri am declarat, că ne nemulțumește degradarea popoarelor nemaghiare la rolul de „naționalități”, subsumarea lor confusă în „națiunea politică”, precum și numeroase din dispozițiile taxative ale acestei legi. De multe ori am declarat mai departe, că actuala lege a naționalităților, așa defectuoasă, elastică și prea favorabilă maghiarismului, cum este, o considerăm de un *minimum* ce trebuie să se dea nemaghiarilor și că cu atât mai mare este nemulțumirea noastră, că nici acest *minimum* nu se respectază, ci sistematic se face iluzoriu prin legi ulterioare și prin întreaga politică internă a guvernelor ce s'au succedat îndată după votarea legii.

Obicnuți, cum sîntem, a ne mulțumi cu puțin, ar fi să ne bucurăm, dacă măcar în viitor s'ar respecta legea naționalităților, fie și cu unele modificări, făcute în interesul aplicabilității mai perfecte și în spiritul legii existente.

Dar' vorbă să fie! Întreagă atitudinea oamenilor dela cărma țării ne îndreptățește a ne îndoi în sinceritatea guvernamentalului clujan. Ba hotărît nu credem, că guvernul ar avea intenția să aplice în viitor legea naționalităților sau să o modifice — dacă peste tot voește să o modifice — în spiritul în care a fost redactată la început.

În această necredință ne întărește foarte mult impregiurarea, că „Kolozsvár” provoacă societatea maghiară să se rostesească asupra modificării. Ca și când cei dela „Kolozsvár” n'ar ști ce fel de „modificare” ar dorii societatea maghiară, dacă numai dela ea ar depinde.

Ca să nu mai încapă nici o îndoială în această privință, aducem numai două probe și numai dintr'un domeniu prevăzut în legea naționalităților, din domeniul instrucțiunii publice. Se știe că textul și „spiritul” legii garantează

confesiunilor etc. dreptul de a susține școale și de a le hotărî singure limba instrucției. Ei bine, în fața acestor clare dispoziții, eată două voci ale „societății maghiare”:

La 21 l. c. n. a avut loc la Dobrișin congresul învățătorilor maghiari, care a discutat și în parte a și primit următoarele puncte:

Toate școalele populare din țeară să se prefacă în școale de stat;

asemenea toate preparanțiile. Limba de propunere în toate școalele populare să fie exclusiv cea maghiară.

Tot relativ la școala populară se pronunță astfel cel mai moderat și mai obiectiv dintre ziarile maghiare, „*Házánk*” în nrul său de ieri:

De geaba vorbim noi de politică națională, până când nu vom fi stabiliți și nu vom fi realizat programul școlii naționale în instituțiile instrucției populare. Viitorul acestei națiuni depinde dela aceea, că fi-va capabilă să asimileze fără violență naționalitățile centrifugale și poate ea crea, pe lângă unitatea statului, cu mijloace culturale și unitatea națională.

„Fără școală națională nu există politica națională. Nici un stat n'a putut săvîrșii marea muncă a transformării naționale, până când spiritul național n'a aruncat rădăcinii puternice în toți ramii instrucției inferioare...”

Dacă astfel vorbesc „moderații”, ușor se poate închipui ce vor zice șoviniiși nemoderații.

Susținem dar' că este sau lucru de geaba, făcut fără știrea stăpânului, sau o apucătură netrebnică, un fel de „paște murgule, iarba verde” la adresa nemaghiarilor, când guvernamentalii ne vorbesc de „aplicarea și modificarea în spiritul ei propriu” a legii naționalităților.

Câtă vreme dănuiesc actualele raporturi și cu deosebire sub actualul guvern, noi trebuie să ne ținem de:

Lasciate ogni speranza!

Un nou album pentru condamnați. „*Voința Națională*” scrie: Bravii membri ai Felibrigiului latin, care altă-dată au încoronat pe marele nostru poet Alexandri pentru poemul Gintei latine, vor să dea lumii o nouă probă de iubire lor pentru națiunea română. Nemulțumiți de a fi luat o frumoasă parte la albumul „*Voci latine*”, Felibrii au decis să ofere condamnaților injuștitei maghiare dela Cluj, un album special al lor. Eată apelul publicat cu această intenție în ziarele „*l'Écho des Bouches du Rhône*”, „*l'Écho de l'Hérault*”, „*le Memorial d'Aix*”, și alte 20 ziare din Sudul Franciei.

Transilvania. O faptă, din cele mai dureroase s'a produs în Europa-orientală: D-rii Rațiu și Lucaci, șefii mișcării românești din Ungaria, au fost condamnați la închisoare (Lucaci la 5 ani), căci au prezentat la Viena o suplică cerînd ca limba vorbită de 4 milioane de Români din Transilvania să fie pe viitor liber întrebuințată în biserici, în școale și în adunările publice ale țării. Magistrații unguri au lovit tot asemenea de dureros pe colegii și soții de protestare ai lui Lucaci. S'a părut necesar Felibrigiului latin, de a onora curajoasa inițiativă a comitetului românesc din Ardeal și persistența cu care cărturarii din Ardeal apără limba lor așa de strîns înrudită cu familia limbilor române. S'a hotărît a se oferi D-rului Lucaci și colegilor sei un album de piese autografe în versuri sau în prosă, desemnuri și musică și chiar bucăți mai mari tipărite, dar' nu mai lungi de 16 pagine. Toți Felibrii și Cigalierii din ori-ce grup aparține, toți poeții provensali se vor asocia la această idee. Subiectul, formatul și limba sînt la voea autorilor. Numai textul meridional va trebui să fie urmat de o traducere franceză. Direcțiunea acestei publicațiuni o are marele nostru amic Roques-Ferrier, președintele Felibrigiului latin.

Presa rusească despre noi. „*Nord*” dela 11 August scrie un articol, în care vorbește de deciziunea Curiei în procesul Memorandului și de modul cum au fost duși la închisoare osândiții noștri și continuă:

Toate acestea s'au petrecut în momentul când ministrul de interne Hieronymi întreprindea o călătorie în Transilvania pentru a aduce în mod hipocrit ramura de maslin și pentru a mulcomi spiritele, dar' în același timp bine hotărît de a urmări planul, puțin cam îndrăsneg, pentru maghiarizarea cu forța și pentru formarea unui mare stat național maghiar. Acest pas al ministrului n'a fost altceva decît praf aruncat în ochii opiniei publice și a presei europene, care au fost emoționate de ceea ce se petrecea în Transilvania.

Di Hieronymi ar fi trebuit înainte de toate să se înțeleagă cu presidentul consiliului di Wekerle ca să fie de acord în opiniile lor. Într'adevăr, într'un discurs ținut la 5 August, la Baia-mare, di Wekerle, vorbind de agitațiunea naționalistă, zice că guvernul trebuie să procedă cu severitate și se exprimă în termeni următori:

„Guvernul are datoria de a lua cuvenite măsuri polițienești și de a suspenda dreptul de întrunire și de asociațiune; în fine guvernul trebuie să impedeze pe particulari să se adreseze cu plîngerile lor în străinătate...”

Eată di Wekerle el însuși dând de gol pe di Hieronymi, care contesta suferințele Românilor, dar' vrea să împace spiritele pe

când președintele consiliului recunoaște că Românii au de ce să se plîngă, dar' că el li va împede de a o face. Se vede deci din toate aceste declarații, că Românii sînt puși afară din lege de către guvernul care este hotărît a trata cu o rigoare exclusivă pe cele patru milioane de Români pe care el vrea să-i despoaie de toate mijloacele legale de apărare. Fără îndoială că aceasta este un sistem de guvernament cel mai puțin imprudent, căci nu face decît să agite spiritele și agitații civile naționaliste nu se domolesc cu persecuții politice.

„*Grajdanin*” asemenea se ocupă cu afacerile noastre și zice, răsundu-se:

Maghiarii așadar voesc să provoace și mai departe o luptă desperată. Numai să nu se amăgească prin tendențele lor șoviniste...

Procesul Memorandului.

(Sentența tribunalului — Recursul de nulitate. — Sentența Curiei.)

II.

Recursul de nulitate.

(Urmare.)

Că întreaga procedură a fost tendințioasă, arată și impregiurarea, că acușătorii nu li-s'au adus la cunoștință sub decursul pertractării finale nici însinurea procurorului-suprem, nici conținutul pasagelor incriminate ale Memorandului; că întreaga acuză se învîrte într'un cerc de tot larg și nesigur, fără de a arăta faptul singuraticilor și fără-că acușatorul să dovedească cele afirmate în actul de acuză; și că în stadiul pertractării finale al procesului, violarea procedurilor regulate, respingerea cererilor juste ale acușătorilor, detragerea cuvîntului, tudrumarea la ordine, amenințările, învinuirile și pedepsirile erau la ordinea zilei în continuitate neîntreruptă, urmările cărora trebuie să se afle în actele și în procesul verbal al pertractării finale.

În zilele prime ale pertractării finale, în sala de pertractare, imediat lîngă podul judecătoresc și în vecinătatea acușătorilor, în localurile laterale precum și în galerii au stat gendarmi înarmați, delăturarea cărora presidentul în ciuda cererii noastre a denegat-o.

De multe ori s'a întemplat, că s'a detras cuvîntul fără nici un motiv dela acușată și apărătorii lor, ba au fost chiar și îndrumați la ordine, pentru-că au cutezat să-și ridice cuvîntul în interesul apărării lor.

Apărătorii Dr. Aurel Murășianu, Dr. Augustin Bunea și Dr. Valeriu Branice, deși nu sînt advocați, în contra dispozițiilor legilor și a propunerii procurorului, au fost lipsiți de dreptul ca să-și predee apărarea în limba română.

Acușatului Gajzágó Manó li-s'a dat drept de a înainta acuză, pe basa căreia tribunalul pe apărătorul Amos Frâncu li-a pedepsit cu

FOIȚA „TRIBUNEL”

Jidovul Selman

din faptele cele bune ale Ovreilor.

După

Dr. R. F. Kaindl.

Istoria lui Süss Oppenheimer, a ministrului de finanțe a ducelui Carol Albert de Würtemberg este cunoscută. Hauff a luat soarta acestui om demonic de motiv pentru novela sa *Iud Süss* și-a făcut-o cunoscută în cercuri largi. Dar' mai puțin cunoscut este, că pe când Oppenheimer muria la 1738 în furci, un coreligionar de-al lui ocupa în Galiția — pe atunci încă provincie polonă — o situație similară. Numele acestui om este Selman Wolfovic; povestea lui ne va ocupa în șirele ce urmează.

Cine a petrecut o zi de Paști în vre-un sat rutenesc din Galiția ori și din Bucovina, va fi dat cuvenită atenție și jocurilor pe care tinerimea satelor le face pe la biserici. Aici se aude și cântecul lui Selman. Auzi vorbindu-se de Selman, Jidovul, care avea în mîna lui cheile bisericilor și nu le da din mîna decît numai pe plată bună. Dar' cea mai bună tradiție asupra acestui obiect se găsește în Drohobicz, oraș în Galiția. Acolo este baștina acestei tradiții. Selman avea în

arîndă toate veniturile orașului și impregiurării lui. Și bisericile Rutenilor le închiriasc și cheile lor se aflau în mîna lui. Dar' odată Selman era tocmai pe drum înainte de sărbătorile Paștilor și nevinind la vreme nu s'a putut sfinți pânea de Paști și în Lunia Paștilor credincioșii nu au avut parte de ea. Dar' când în cea zi vîzură pe Jidov venind, începură a cânta de bucurie:

Vine, vine Selman,
Vine cu frate-sau,
Vine cu nevastă-sa,
Cu cumnată-sa,
Cu toată casa etc.

Pentru bani buni Selman deschise biserica și preotul sfinți paștile. Și spre aducere aminte se cântă și azi acel cântec. Dar' Selman făcu și alte mișlii. L-au dat deci peste hotare dar' ear' a venit, și așa l-au închis în turnul primăriei. Apoi l-au osândit la moarte. Ca să scape s'a făcut creștin și chiar și călugăr în mănăstirea Carmelitanilor. Dar' fiindcă spiritul lui nu găsise repaus în groapă, ci se scula noaptea și strica toate prin biserică, l-au desgroptat și i-au tăiat capul etc.

Așa spune tradiția.

Care-i temeinul real al poveștii? Actele din arhivul orașului Drohobicz vi-l vor arăta.

Selman Wolfovic, sărac de acasă, era cojocar în Drohobicz. La 1729 a fost exilat din oraș, fiind bănuț că are a face cu vră-

țoșă și averea lui a fost confiscată. Dar' prin intrigi el reuși, ca doamna Dorotea de Trenczyn să-l facă chiar în același an administrator al veniturilor din cercul Drohobicz, și el se întoarse în oraș, unde nimici actele osândirii lui și făcu de aici înainte și mai mari rele creștinilor.

Selman obținînd adevărat cea mai influentă poziție în cercul Drohobicz. Funcționarii, orașenii și țeranii erau foarte mult atrăgători de el. Nici o judecată nu se făcea fără știrea lui; la el căutau oamenii dreptate, venind cu daruri bogate; nici o cumpărătură nu se făcea fără învoirea lui și el o permitea numai dacă amendouă părțile plătină. Pedepse aspre corporale încă dicta tiranul. Oamenii trebuiau să-i lucre și zile de robot, spun documentele. Cine nu depunea la Selman o sumă de bani, nu se putea face primar. Ear' primari și capetini de bresle făcea pe cei mai mari bețivi, cu scop ca ei să pună sume mari pe sușii lor, care trebuiau să se bea în cărcimele lui Selman.* Dacă comunele și breslele nu beau rachiul hotărît, Selman le pune pedepse mari... La țrg numai Selman avea voe să cumpere și abia din magazinele lui puteau să cumpere cealaltă. Bucatele le mesteca înainte de vînzare cu altele rele, măsura

* Un emis al guvernului austriac din 1775 zice: „Deoarece supusul din țeară este silit să cumpere o cantitate arbitrară socotită de arîndătorii evrei, vom...”

scutul lui August III. față cu contrarii lor acușăți. La 12 Aprilie 1754 regele se vîzî silit să ofere scutul cerut. Procesul se făcu și Selman fu condamnat la moarte prin ștreang, ear' fiul sau Leyb la o sută de nule. Toată averea avea să fie confiscată pentru-că să se rebonifice paguba celor apărăți. Judecata aceasta s'a dat în 9 Iunie 1755.

Dar' cinci zile mai tîrziu se schimbă situația.

La 14 Iunie s'a cetit la primărie sentența lui Selman și el a fost dus la furci. Însă cu privire la religia lor și la bătrînețele lui Selman, coreligionarii acestuia hotărîră să-l cumpere dela moarte. Și ei dară orașului o hîrtie, prin care se obligau a da orașului „pentru spriginirea intereselor orașului” 500 de galbeni, să adune averea lui Selman pentru „bonificațiunea” celor păgubiți și să iee asupra lor pretenșiunile Ovreilor de airea. Selman se nu fie însă spînzurat, ci să fie închis în turnul primăriei într'o celulă de sub ciasul turnului, până la moarte. Ear' dacă el ar încerca să se apuce ear' de meseriile lui, să fie spînzurat.

Și lui Leyb, iubitului lui, i-s'au ertat cele 100 de nule, pe care avea să le primească dacă ar mai fi încercat ceva criminal.

Atîta aflăm din documente și putem admite, că așa va fi rămas. Dar' povestea populară nu s'a mulțumit cu prosaicul sfîrșit, ci l'a împodobit în alt chip.

100 fl., pentru-că acesta a excepționat pe jurații Gajzágó Manó și Dr. Bogdán Péter pe baza unui act public și răzimat pe motive legale.

Apărătorul Dr. Alexandru Hossu a fost pedepsit cu 50 fl. pentru-că a vorbit în interesul punerii pe picior liber a clientului sau, acusatul Nicolau Roman.

Obstrucțiunea, trăgănarea, precum și chestia amnării pertractării a provocat-o însuși președintele prin conducerea imprudentă a pertractării finale. Cu toate acestea președintele fără nici un incident, sub influența presei locale și a publicului inimic, deși apărătorii au declarat că nu dorise amnarea pertractării, pe noi ne-a învinuit cu conspirație și abstrucțiune. Ear când apărătorul Coriolan Bredicean a protestat în contra acestora, președintele l-a pedepsit cu 50 fl., ba pentru-că în contra acestei pedepse a înscinuat recurs, a fost din nou pedepsit cu 100 fl.

Motivarea recursurilor de nulitate une-ori s'a conces de alte-ori însă nu.

La abuserile și excesele președintelui s'a mai adăugat și demonstrația în contra acușărilor, făcută de către publicul ascultător prin murmur și bateri cu picioarele.

Din aceste și din multe alte motive isvorite din abuserile comise de către președintele conducător al pertractării, acușării au fost lipsiți de apărători, căci apărarea s'a făcut cu deserviri imposibile și astfel apărătorii au fost siliți să repășească, cu atât mai virtuos cu cât au fost vătămăți nu numai în dreptul lor de a vorbi, ci chiar și în onoarea calității speciale de advocați, fiind mereu expuși la diferite șicanе, suspiciuni, pedepse și amenințări.

E de însemnat că la începutul pertractării finale numai câțiva dintre apărătorii și-au ridicat cuvântul și suspiciunile totuși s'au extins asupra tuturor.

Advocatul are dreptul ca însuși să stabilească marginea apărării și tot ce-l împiedecă în această a sa activitate, restrânge libertatea apărării și prin urmare este în detrimentul ei.

Tot asemenea a fost vătămătoare și expresiunea președintelui, cu prilegiul retragerii apărătorilor, că: „vă puteți duce“.

Apărătorilor nu li-s'a dat prilegiul și mod ca să-și reocupe earăși locurile.

În chestia amnării pertractării tribunalele a hotărât fără propunerea procurorului și a acușărilor și fără-că să fi avut cauză motivată din oficiu.

Este vătămătoare și formează motiv de nulitate și aceea, că tribunalul a denegat amnarea pertractării, după-ce apărătorii s'au retras și după pronunțarea rechizitorului președintele a declarat, că nu concede apărarea decât relativ la pasagele înscriminate din Memorand, cu toate-că sub decursul pertractării finale a fost citit întreg cuprinsul Memorandului.

Din cauza aceasta cerem nulificarea, pentru-că s'a nulificat chiar și apărarea personală.

Cel mai principal dintre motivele de nulitate, care totodată formează și cea mai flagrantă vătămăre a constituției, este acea procedură a judecătoriei de I. instanță, că prin decisiul său, cu care a exclus folosirea limbii române, a zădărnicit deja înainte, în mod tendențios apărarea noastră în detrimentul principiului verbalității și în favorul principiului exclusivistic al acuzei.

Povestea, că Selman s'a făcut creștin și că-i îngropat în biserică, va fi fost provocată de faptul, că lui Selman i-se atribuie și arândarea bisericilor. În acte nu se află însă nici o amintire despre aceste afaceri ale lui Selman. Dar totuși — este sigur, că arândări de biserici greco-catolice la Evrei s'au întemplat cătră sfârșitul epocii domniei polone în Galizia. Abia ne putem îndoi, că aceste arândări le făceau domnii poloni romano-catolici, dar chiar și preoții ruteni greco-catolici au făcut de aceste fapte, neavând venituri. Pentru-că într-o carte apărută la 1786 în Galizia (Kratzer), Briefe über den itzigen Zustand in Galizien) găsim următoarele șire: „Unii preoți greci au fost atât de înțelepți să facă din taxele stolei venituri și le închiriară la Jidovi. Jidovul avea în multe locuri cheile bisericilor și ale tabernaculului. Fără învoirea lor nu se botezau copiii, nu se cununa, nu se îngropa și fără de plată mai înainte. Pentru un mic venit Jidovul se făcea și palmar, îngrijia de vin, de luminări, curăția altarului și dacă i-s'ar fi poruncit ar fi servit de sigur și la misă“.

După acest raport nu s'ntem în drept să ne îndoim, că Selman nu ar fi avut arândate bisericile. În acte nu se va fi admis, pentru-că da de gol autoritatea bisericăască și civilă. Poporul susține însă aceasta.

Din cercul Drobobizculii veștile acestea s'au răspândit în Galizia-ostică, la Ruteni. Emigranții le-au dus și în Bucovina. Și poporul cu sufletul lui bun nu a uitat, că Selman închiriasse odată bisericile.

Sub decursul pertractării acușărilor și apărătorilor nu numai că nu li-s'a considerat, ci a fost simplamente detras dreptul cel mai cardinal de cetățean, garantat prin lege, că în decursul pertractării se vorbească și să se aperse în limba lor națională și că tot în această limbă să se pronunțe și verdictul.

(Va urma)

Monumentul lui Kossuth.

Ca cetitorii nostri să se convingă despre kossuthismul celor care cărmuiesc această nefericită patrie și să vadă și chipul cum se manifestează „nemzeti kegyelet“-ul unguresc, dăm mai la vale originalul și apoi traducerea unui act privitor la colecta ce se face pentru monumentul lui Kossuth Lajos.

Estă originalul, act trimis primăriilor din comitatul Sătmar:

695/894 ki.

Gyűjtő iv.

Kossuth Lajos szobrára.

Megérdemli a kegyeletet az a ki a nép rablácait levette.

Ezen gyűjtés tekintetes Sztarmár vármegye törvényhatóságának 40/894 tjkvi határozata folytán a járasi tekintetes főszolgabírórnak 2389/894 számú intézkedésén alapszik.

Nagybánya, 1894 aug. 9-én.

Magurán László,
körjegyző.
(P. H.)

Pe românește:

695/1894.

Listă de colectare.

Pentru statua lui Kossuth Lajos.

Merită să i-se ridice statue celui, care a rupt lanțurile sclăviei...

Această listă de colectare se bazează pe hotărrea congregației com. Sătmar adusă sub nr. 40/1894 și pe dispoziția dlui fisogăbiru adusă sub nrul 2384/1894.

Baia-mare, 9 August 1894.

Magurán László,
notar cercual.
(L. S.)

Bietul Vasile Măgureanu (Român de sigur!) Ce va fi simțit trebuind să iscălească o ordinațiune către Români (căci și în comunele românești se colectează) pentru a contribui la statua celui, care a voit sugrumarea noastră.

Cu un motiv mai mult, ca din parte-ne să colectăm pentru Avram Iancu!

„Voci latine“.

Cele mai multe foi maghiare publice astăzi recenziuni mai lungi sau mai scurte despre „Voci latine“, monumentală operă a dlui V. A. Urechia. Se înțelege pe patrioții nostri în doare mult și rău i-a surprins acest album, martor strălucit al simpatii fraților nostri din Apus, din glorioasa „gintă latină“. În zăpăceala și durezza lor încep apoi să injure pe dl Urechia, pe „Liga culturală“, pe Amadé Saissy până și pe madam...Adam. Publicăm mai la vale câteva pasaje din aceste „recenziuni“.

„Pester Lloyd“ dela 24 August publică un articol semnat în frunte cu șifra „P“ Șifra aceasta este un simbol nimerit și ar pute să fie pusă cu semnificația ei concretă mai după fiecare frază a acestui articol. Vom reveni la el. Însemnăm numai, că da cealaltă presă a fost scurtă la cuvinte, „Lloyd“ își varsă în acest articol toată furia asupra „albumului de fraze“ — adică a vocilor latine. Ear despre vocile germane ce vor veni zice Ovreiul, mirându-se cum de „irredenta“ a găsit și la rasa germană voci: „Atâta neexperiență politică poate să te mire“...

„Moische, halt dich zurück!...“
Noi le facem dublilor Maghiari propunerea serioasă: Faceți și voi un album ca acesta; cereți lumii întregi părerea asupra politicii voastre, aveți bunacuvintă a publica în faximile (ca să știm că nu ați falsificat nimic) și să vedem ce veți reuși să faceți

Fondurile pentru publicistica le-ați sporit, bani aveți din imposibile plățile de Serbi, Slovaci, Români, Germani și Sași, faceți ce vă propunem și ați făcut un act pentru care întâia-oraă vom fi veseli că ați cheltuit luxurios!...

Moische Lloyd Avanti!

„Pesti Napló“ în numărul seu de ieri publică o mică notiță despre aparența albumului. Spune că e foarte luxurios, tehnica opului este demnă de toată lauda. Trece apoi la conținut și nu se poate împăca deloc, că bărbați de mare valoare s'au pus în serviciul minciunii și se miră mult de „uşurătatea lor naivă“. În meritul lucrului estă ce părere

are „Pesti Napló“ despre „Voci latine“: acest album este o rară colecțiune de ignoranță crasă, absurdități politice, greșeli ridicole și aserțiuni mincinoase.

Estă cinstea lor: când nu au alte arme — injură.

„Egyetértés“ sub titlul „Cel mai nou atac al „Ligei“ valaha“ spune, că cei-ce au scris în albumul „Voci latine“, nu sânt decât „niște autorități cu deserviri necunoscut“ (ca de pildă Cesare Cantu, Zola, Iules Simon etc. Red.) și cei mai mulți dintre ei niște oameni fără caracter, care se linguesc acolo unde îi preamăresc, apoi se duc mai departe la vecini“.

Despre doamna Adam zice: „mânia ei e suportabilă căci ea a intrat deja de mult în etatea aceea, când femeile încep să nu mai fi interesante“. Despre dl Amadé Saissy spune, că a „trăit cu pâne ungurescă“ și apoi îi face morală pentru-că acesta „și mănjește cuibul seu de odinioară“. „Egyetértés“ își finește apoi recenziunea sa ce trece pe două coloane cu următorul pasagi: „Vocile latine“ așadar nu sânt vocile bărbaților mari din națiunile latine, ci o amăgire prevestită cu mult reclam. Este comică deja cuverta. Pe o poartă triumfală sânt săpate numele „martirilor valahi“. Pe poartă deasupra stă Traian și Decebal. După-cum se știe Traian l'a nimicit pe Decebal și nu a visat, că odată să fie părtași amândoi de aceeași glorie. Și aceasta este un „adevăr istoric“ valah. În mijloc se vede lupoaica cu Romulus și Remus. Și aceasta este caracteristica pamfletarilor valahi, care vecinic Romulisează când e vorba de chestiuni ungurești“.

E de prisos să accentuăm cât sânt de ridicoli!

„Kolosvár“ la început face elogiul la tehnica broșurii, spunând că „poate să-i servească spre onoare artei grafice românești“. După aceea face extrase din adesiunile lui Iules Lermina, Angelo Degubernatis, A. Naquet, Cesare Cantu, F. Amouretti, Henri Rochefort, Amadé Saissy, Iules Simon etc. Pe urmă spune, că albumul acesta este „un nou atac îndreptat din partea Românilor în contra Maghiarilor“ și recomandă, ca Maghiarii să contrabalanseze acțiunea dlui V. A. Urechia prin un op, care ar avè menirea „să convingă lumea cultă despre neadevărurile cuprinse în „Voci latine.“

N'au decât să o facă! Noi stăm liniștiți în fața judecării lumii culte, ear pe de altă parte primim bucuros — mânușa.

Monument lui Iancu.

„Foaia Poporului“ în ultimii sei trei numeri a publicat încă mai multe liste cu subscripțiile încurse pentru fondul momentului lui Iancu. Le amintim, în cele următoare, și noi.

În numărul 29 al „Foi Poporului“, apărut la 12 August n. aflăm publicate:

Lista din Tarcea, trimisă de dl Lazar Iernea, preot, cu suma de 32 fl. 80 cr.

Lista din Săliste, purtată printre meseriașii români de domnii Nic. Muntean și Ios. Simoneti, cu suma de 17 fl. 71 cr.

Lista din Porcești cu 7 fl. 25 fl.

Singuratici au trimis următorii dni: Dr. Lazar Simon, adv. în Ciacova 5 fl., Paul Iancu, preot în Obad 5 fl.

În numărul 30 al „Foi Poporului“ dela 7/19 August aflăm publicat și laudat frumosul fapt, că Români din Comloșul-mare au arangiat de curând o petrecere, destinând venitul curat pentru scopuri de binefacere și naționale. Cei 50 fl. încurși au fost împărțiți așa: 30 fl. s'au dat pentru copiii săraci de acolo, ear 20 fl. pentru monumentul lui Iancu! Frumos și laudabil! Liste aflăm în acest număr pe următoarele:

Lista din Medjina, de pe malul Mării-Negre (în Dobrogea) trimisă de dl Alexandru I. Steflea cu suma de 79 lei 50 bani.

Lista din Măderat cu 8 fl. 20 cr. adunați prin Petru Moldovan, econom.

Dela singuratici în acest număr e încursă suma de 6 fl. 10 cr.

Ear în numărul 31 al „Foi Poporului“ apărut astăzi, aflăm publicată și laudată o nouă veste îmbucurătoare, anume că meseriașii români din Brad (com. Huniadoarei) au arangiat la 5 August o petrecere, menind venitul ei curat întreg pentru Monumentul lui Iancu. Resultatul a fost foarte îmbucurător: 80 fl. 5 cr. care s'au și trimis la Sibiu spre administrare.

Onoare și laude și din partea noastră meseriașilor români din Brad și celor-ce i-au spriginit! — Liste sânt publicate, pe lângă acestea, următoarele:

Lista din Roșcani, trimisă de tinerul Ioan Serb, student, cu suma de 6 fl. 50 cr.

Lista din Sara-Vale cu 6 fl. 10 cr. trimisă de studentul Simion Ioanovici.

Lista din Pornorel cu 9 fl. trimisă de dl Ioan Goldeu.

Dela singuratici în acest număr: 3 fl.

Suma întreagă adunată până acum: 682 fl. 56 cr. și 203 lei 50 bani.

Subscrib: Tii Liviu Albini,
dător de seamă.

Adunarea iubilară

„Reuniunii învățătorilor rom. sělăgeni“.

Reuniunea învățătorilor români sělăgeni în anul acesta deodată cu adunarea sa generală și-a sêrbat și aniversarea de 25 de ani dela înființarea ei prin o ședință solemnă, care s'a ținut în cea mai de frunte comună românească în Unimêt, la 16 Iulie a. c. Adunării iubilare cu o săptămână mai înainte i'a premers comitetul central cu arangierea locului, a petrecerii cu joc și a binei teatrale prin o comisiune aleasă din domnii: V. Oltean, I. Thendea, N. Pop și M. Bobis — apoi Grigore Pop, preot în Unimêt și administrator protopopesc și M. Bob, învățător local s'au ales ca grijitorii pentru cele de lipsă și încuarterarea oaspeților.

Luni în ziua adunării des-de-dimineată toate stradele comunei se vedeau îndesuite cu grupuri de membri și oaspeți veniți la adunare, cari, auzând sunetul clopotului cu toții s'au adunat în giurul casei parohiale, de unde în frunte cu Grigore Pop și Cigi, profesor din Beiuș — un număr de peste 50 membri învățători, vre-o 10 preoți și până la 100 de poporeni îmbrăcați sêrbătorește au eșit la poarta de triumf spre primirea și întimpinarea venerabilului președinte al reuniunii Alimpie Barbulovicu, care pe la 7 ore a și sosit însoțit de mai mulți preoți.

La poarta de triumf, grupul cel mare adunat prin urale de „să trăiască“ opresc convoiul, ear' oaspele cel cu mult dor așteptat se da jos din trăsura, când la moment și ese în frunte Grigore Pop și în numele reuniunii și al poporului seu din Unimêt prin o vorbire foarte aleasă și acomodată zilei mărețe, salută pe venerabilul președinte, în urma căreia, nesfârșite voci de „să trăiască“ au încoronat pe falnicul nostru bărbat încărungit de merite pe terenul bisericesc și școlar. Venerabilul președinte cu o nespūsă bucurie rostește mulțimile sale tuturor celor de față și prin stringerea de mâni dă fiecăruia recunoștința cuvenită, după care urcându-se în trăsura, în mers lin, s'au desfătat cum îl petrec fiii sei „dascălii români din Sělăgiu“ — membrii reuniunii — protopopi, preoți și popor până la casa parohială.

Pe la 8 ore s'a început celebrarea sîntei mise în biserică cu pontificarea dlui președ. și asistența mai multor preoți — fiind de față toți membrii adunați și popor nespūs de mult — deși zi de lucru fiind, — ear' on. Învățător local a oficiat cântările dela misă cu ficioari și fete în cor pe 3 tonuri destul de plăcut. Acei ficioari și fete merită laudă în public, ce li-se și exprimă. A fost de față la misă și dl pretor al cercului Tășnad (Bölöni și subinspectorul reg. de școale Balag din Zălău, care numai mulțumiți s'au aflat în biserică românească, auzind și văzând slujba românească în biserică — deși la finea misei s'a cântat „Deșteaptă-te Române“, lângă dunealor am șezut și astfel 'mi-s'au exprimat: „Mai frumos serviciu nici-când am văzut la Români“.

După misă pe la 10 oare din zi, corpul învățătoresc în frunte cu presidenții ocupă locul în sala adunării bine arangiată, unde dl președinte deschide adunarea prin un memorabil discurs, în care face elogiul reuniunii și existenței sale de 25 de ani precum și membrilor, care au luptat pentru reuniune. Îndată după deschiderea adunării conform programului s'a dat cetire decisiunilor adunării generale din anul trecut, ear' presidiul prin ra-

portorul seu V. Oltean referență despre efectuirea celor expuse.

Imediat după cetirea decisiunilor adunării trecute conform programului s'a dat cetire raportului general despre activitatea de 25 de ani a reuniunii compus și citit prin referentul Vasiliu Oltean Bungărdianul, învăț. în Percei.

Acest raport compus cu mare precauțiune, a fost ascultat cu atențiune deosebită de către toată adunarea, la finea căruia adunarea propune a i-se exprima referentului mulțumită protocolară pentru zelul seu, ear' raportul acesta, care singur face partea cea mai însemnată a zilei iubilare, adunarea propune ca să se publice în foile „Tribuna“ și „Gazeta“. Subscribul această o poate face însă numai cu permisiunea onor. redacțiunii a acelor prețuite ziare.

După raport venerabilul președinte se scoală sus și accentuează în termini pătrunzătorii la inima întregului corp învățătoresc meritele fostului vicepreședinte, dl Gavriil Trif și actualente profesor preparandial în Sabadca, zugrăvindu-i activitatea acestui bărbat în colorile cele mai vii storcătoare de lacrimile recunoștinței din ochii întregului corp învățătoresc, dând totodată cetire unei scrisori venite dela dl Trif, adresată adunării din incidentul sêrbării iubilare, în care după-ce notifică reuniunii, că și acum în inima safață cu reuniunea sustau legăturile cele mai scumpe spirituale, zice în scrisoare, ca Dumnezeu să binecuvinteze reuniunea și toate lucrările sale, dorindu-i fructe rodnice îndulcitoare de vieța poporului român. Adunarea ascultând această scrisoare a neuitatului seu vicepreședinte cu lacrimi de mulțumită și recunoștință au decis ca scrisoarea bineventoare a scumpului nostru G. Trif să se inducă din cuvânt în cuvânt în protocolul reuniunii adunării generale iubilare. (Va urma.)

CRONICĂ

Din cauza sîntei sêrbători de Luni numărul proximal „Tribunei“ va apare numai Marți seara.

Un nou apel — la dreptate. Măne, Luni, va ești de sub tipar în limba franceză, engleză, italiană și germană o broșură: „Apel la dreptate“ scrisă de vre-o 300.000 cetățeni din România și care va fi distribuit tuturor oamenilor politici din Europa. Această publicație se face în urma concludului luat în marele meeting dela 22 Maiu. Acest Apel e cel citit și subscris de adunarea din acea zi.

Cuza și Ungurii. Documentele relative la alianța secretă a prințului Cuza cu Maghiarii la 1859, le-am primit ieri. Dl V. A. Urechia le face o prefață. În numărul de Marți vom face o dare de seamă amănunțită.

Reorganizarea armatei. După-cum aflăm din Reichswehr în locul decedatului arhiduce Wilhelm, comandant suprem al artileriei va fi numit comandantul de corp, prințul Lobkovitz. Locul baronului Gungern, comandant suprem al cavaleriei, care în curând își va da demisia, îl va ocupa arhiducele Eugen. Se vor organiza trei corpuri nouе de armată și cele 15 corpuri de armată existente, se vor împărți în trei trupe mari de bătălie și se vor crea trei posturi de comandanți supremi, pentru fitoarele trupe de bătălie. Acești comandanți supremi vor fi: bar. Schönfeld, bar. Appel și prințul Windischgrätz, ear' arhiducele Albrecht va rămâne comandantul suprem al întregii armate. Aceste reorganizări se vor face după manevrele de vară.

La universitatea din Pesta înscrierile se încep la 1 Septembrie și durează până în 12 După aceea cu specială concesiune a rectorului se mai poate face înscrierea până în 1 Octomvrie.

Olandola. Un conflict s'a produs între secretarul de stat Miklós și ministrul seu Festetich. Miklós a ținut un discurs făcând programul ministrului fără ca să se înțeleagă cu Festetich. August Pulszky l'a făcut pe al ministrului de culte chiar fără să fi luat cunoștință de chestiile pendente. Nu oameni, nene, ci — capete!

Supărare patriotică. „Nemzeti Ujság“ se tnguește, că limba oficială a orașului Caransebeș este cea românească și e foarte măhnit că pe casa orașului în ziua nașterii Maieștii Sale se putea ceti românește „să trăiască Maieștatea“. În contra acestui „abus“ — zice „Nemzeti Ujság“ — Maghiarii din Caransebeș vor protesta cu ocazia celei mai proxime adunări. Foaia mahiară îi îndeamnă pe cei de un neam cu ea să se prezente la adunare cât se poate de mulți, ca nu cumva să fie blamați cu o simplă — trecere la ordinea zilei.

Din Sêrbia se telegrafează, că proiectul unei noue constituții este gata. El dă regelui mai multă putere, lasă neatinsă libertatea populară și introduce sistemul de două camere. În iarna viitoare proiectul va fi pus în discuția Scupcinei mari.

Casario va fi răsunat. Mama lui Casario a primit și primește continuu dela executarea lui Casario, o mulțime de scrisori, prin care este felicitată că a născut un fiu ca Santo Casario.

Hymen. D-soara Finica Dop și dl Ioan Botesan își vor sberba cununia lor în 2 Septembrie st. n. a. c. la 4 oare p. m. în biserică gr-cat. din Șoala.

De învățătură renegeților. Deunăzi cetii în codița din Brașov „Brassó”, că erarul a luat măsurile de lipsă, ca să se sequestreze averea renegețului Roșkuleț Voiku din Săcele pentru o contrabandă de 114.400 fl. 46 cr.

Producțiunea teatrală. Primim următoarea invitație: Tinerimea studioasă română și „Reuniunea română de cântări și muzică din Oravița-montană” arangiază Luni în 15/27 August 1894 (în ziua de Sf. Maria-mare) în grădina hotelului „Coroana Ungariei” din Oravița-montană o producțiune cu următorul program: 1. G. Dima: „Donă inimă nu-mi dau pace”, cor mixt.

și sînt conștii de aceea că au să se bucare cu opinea română; dar' totodată să și plîngă cu ea, avînd să supoarte sarcini, greutăți și nelegiuiri. Era lucru firesc dar', că ei în locul prim ca fitori preoți, au să grijască de soartea poporului și prin urmare de a lor. Pentru a pute obține acest scop, trebuiau să și fie preparați la așa ceva.

(Va urma)

Din public.*)

AVISI

La școala civilă de fete a „Asociațiunii” se fac înscrierile după calendarul nou din 1-5 Septembrie a. c.

Sibiu, 24 August 1894.

Diracțiunea școlară.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea

Posta redacțiunii.

Dlul Dimitrie Dobru în Rudoria. Publicăm bucuros o întîmpinare obiectivă și mai scurtă, dar' pentru cea lungă ce ni-ați trimis, pe lîngă toată bunăvoința, nu avem loc. Publicarea în partea redacțională a „Tribunei” se face gratuit.

Dlul I. C. Negru în M. Lechința. Anunțul din chestiune nu știm cine l-a trimis, deoarece scrisorile nu le păstrăm. E foarte regretabil că sînt oameni așa de copilăroși, care fac asemenea lucruri.

Dlul V. L. C. Nu o publicăm, dar' o comunicăm osândiților.

Dlul Ir. P. Nu merge, din modestie. După apariția acelor articole de „lămurire” sîntem gata să vă auzim.

Mai nou.

Din Seghedin ni-se comunică, că pentru 29 n. l. c. dl Dr. Ioan Rațiu este citat la judele de instrucție Irányi pentru pretinsă transgresiune contra statului (állam elleni kihágás).

Dela mai mulți Români de aici aflăm, că exemplare sosite din București a „Vocilor latine” le-au fost confiscate de oficiul de vamă și expedate la Budapesta. Oare să aibă guvernul unguresc tupeul de a opri și această manifestație a celebrității lumii apusene?!

Raport general

Despre starea și activitatea societății „Inocențiu M. Clain” a teologilor gr-cat din Blaj, pe anul școlastic 1893-4.

(Urmare.)

Pentru-ca cineva însă să și poată face o idee mai corectă despre înflorirea societății în decursul de 31 ani ai existenței ei, trebuie să iee în considerare începutul ei și isvoarele de venit. Din raportul general, dat la finea primului an al existenței ei 1864, se vede că averea ei consista din o singură carte și 75 cr.; ear' ce privește isvoarele de venit, societatea nu are alt izvor, decît taxele de 1 florin ce se încasează dela membrii ordinari și unele donațiuni dela bărbați mecenai la inima cărora nu zace altceva, decît a face totul pentru înaintarea culturală a scumpei lor națiuni.

Pe această basă s'a fundat societatea „Inocențiu M. Clain” în 1863-4; azi însă putem fi mândri de progresul ce l-a făcut. Căci membrii ei, nici-odată — conștii fiind de chemarea lor — n'au avut și n'au putut să aibă altceva în vedere, decît scopul pentru care s'a întemeiat această societate, care scop rezultă foarte bine din devisa: Uniți se fim în cuget etc. Drept-aceea ei totdeauna așa și-au îndreptat lucrarea lor, ca aceea să fie spre binele, prosperarea și înflorirea bisericii și a poporului, în mijlocul căruia au să și petreacă zilele vieții lor. Ei erau și sînt pătrunși și conștii de aceea, că soartea lor se va indentifica cu a poporului, ei erau

Bibliografie.

A apărut: „Istoria Românilor sub Mihail-Vodă-Viteazul”, de Nicolae Bălcescu, însoțită cu o precuvîntare și note de Al. I. Odobedes.

În editura tipografiei Davit I. Benvenisti din Craiova au apărut următoarele cărți: Cursul superior primar complet pentru ambele sexe de Științele fizico-naturale. Zoologie, botanică, mineralogie, agricultură, industrie și comerț. Redactate după programul analitic. Cu 70 gravuri. Ediția I.

Cursul mediu primar complet pentru ambele sexe de Științele fizico-naturale. Botanică, agricultură și fizică. Redactate după programul analitic. Cu 70 gravuri. Ediția I.

A apărut:

Prăsierea rațională a gâștelor. Scrisă din încredințarea „Reuniunii agricole comitatense din comitatul Făgărașului”, de Nicolae Albani după G. Parthey. Cu opt ilustrațiuni. Sâmbăta-de-jos (Alsó-Szombatfalva) 1894.

În editura librăriei Carol Müller din București a apărut: „Angerii lui Rafael”. Fantasie originală în versuri în 3 acte. De Ioan I. Livescu.

Extrase din foi bisericesti și școlastice.

Posturi vacante:

— În protopresbiteratul Turdei (archidieceasă) sînt de a se ocupa următoarele posturi de învățători:

Agârbiciu, cu salariu de 300 fl., cuartir, lemne și grădină de legumi.

Hărăstăș, cu salariu de 300 fl., cuartir, lemne și grădină de legumi.

Hidiș, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemne.

Soporul-de-Câmpie, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemne.

Petițiunile se se subștearnă până în 23 August v. oficiului protopresbiterat greco-or. în Agârbiciu.

— În protopresbiteratul Câmpeni (archidieceasă) sînt de a se ocupa următoarele posturi de învățători:

Căpuș, cu salariu de 300 fl., cuartir cu grădină și lemne.

Ponorel, cu salariu de 300 fl., cuartir cu grădină.

Poiana-Valea-verde, cu salariu de 300 fl. și cuartir cu grădină.

Sohodol-Peleș, cu salariu de 300 fl., cuartir și grădină.

Vidra-medie, cu salariu de 300 fl. și cuartir cu grădină.

Petițiunile se se subștearnă până în 23 August v. oficiului protopresbiterat greco-orient. în Câmpeni.

— În protopresbiteratul Mercurei (archidieceasă) sînt de a se ocupa următoarele posturi de învățători:

Mercurea, cu salariu de 300 fl., 4 stîngini de lemne, din care are a se încălzi și sala de învățămînt și 10 fl. relut de cuartir.

Broșteni, cu salariu de 300 fl.

Gusu, cu salariu de 300 fl.

Poiana, cu salariu de 300 fl.

Sîngătin, cu salariu de 300 fl. și cuartir

Petițiunile se se subștearnă până în 23 August v. oficiului protopresbiterat greco-or. în Mercurea.

Căldindarul zilei.

14/26 August 1894.

Iuliu: Pror. Michea. Gregorian: Samuil. Soarele: răsare 5.05 apune 6.57 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 25 August n. 11 oare dimineața.

Table with 5 columns: Presiunea atmosferică în mm., Temperatura după Celsius, Maximal și minimal de temperatură, Direcția vîntului, Observații.

Din țeară 23 August n. 7 oare dimineața.

Table with 5 columns: Stațiunile, Presiun. atmosf. în mm., Temperatura Celsius, Vîntul direcția și tăria.

Sosiți în Sibiu.

La 25 August n.

Hotel „Neurivier”. A. Fuchs, din Viena, I. Tiess, din Brașov, F. Tilman, din Budapesta, comercianți. C. Hoffman, inginer, din Budapesta. Hotel „Meltzer”. Vayda, privatier, din Cluj. C. Berger, din Viena, S. Reiss, din Teschen, Roth, din Budapesta, comercianți.

Economie.

Tirgul de vite din Mediaș. Tirgul de vite din Mediaș (Ardeal), unul din cele mai vestite și mai frecventate tirguri de vite din țeara futreagă, în estan a fost mai slab. Marfa s'a vîndut ieftin, căci între oameni nu erau bani. La tirg s'au adus mai multe mii de dărbabe. Junci de căte 1 și 3 ani s'au cumpărat cu căte 40—100 fl. dărbabu. Boii de jug de peste 5 ani au fost părechia cu 300—400 fl. v. a.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiunile efectuate în 9 August v. 1894.

Jeschek & Co. lui F. Carnevali, grâu 10 500 hect. 8.21 lei. Tem. Simitriade lui F. Carnevali, grâu 6500 hect. 7.50 lei. E. Georgief lui F. Carnevali, grâu 2090 hect. 7. 0 lei. P. D. Vanvuri lui F. Carnevali, grâu 4000 hect. 7.30 lei. Marmorosch Blank & Co. F. Carnevali, grâu 3400 hect. 7.80 lei. Marmorosch Blank & Co. lui F. Carnevali, grâu 2300 hect. 7.35 lei. U. I. Negropontes lui F. Carnevali, grâu 3350 hect. 8.45 lei. A. Carantino lui O. Silberstein, grâu 3100 hect. 7.10 lei. C. Cottis lui Kirschen & Diamant, grâu 67.0 hect. 7.40 lei. A. Roth lui A. Etlinger, cîinq. 1556 hect. 7.10 lei. P. D. Vanvuri lui Peirano fils & Co., porumb 11.500 hect. 6.60 lei. P. D. Vanvuri lui Peirano fils & Co., porumb 9500 hect. 6.60 lei. A. Embirico lui Peirano fils & Co., porumb 3000 hect. 6.60 lei. H. Zentler & Co. lui Galano & Luludi, porumb 7000 hect. 7.02 lei. A. Embirico lui A. Verona, porumb 17.000 hect. 6.65 lei. Tzouelos & Lecos lui Galiazato freres, grâu 5800 hect. 6.50 lei. C. G. Harocopo lui Chrisoveloni fr. rapită 720 hect. 11.65 lei. Geavides lui B. Kivici, orz 1000 hect. 3.90 lei. P. Theodor & Co. lui M. Wolf, grâu 2100 hect. 7.17 lei.

Cereale sosite.

Pe apă: Grâu 25 300 hect., porumb 1400 hect., orz — hect., rapită 2100 hect. Pe uscat: Grâu 2500 hect., porumb — hect., orz 3700 hect., rapită — hect.

Prețul mărfurilor.

Piața din Mediaș, în 23 August n. Grâu frumos ecotilita fl. 4.80 până fl. 5.—, grâu mestecat fl. 3.70 până fl. 4.—, sîcără fl. 2.90 până fl. 3.—, cucuruz fl. 4.— până fl. 4.25, ovîs fl. 2.80 până fl. 2.50 orz fl. 3.— până 4.—, sîmîntă de căneapă fl. 4.— până fl. 4.50 sîmîntă de in fl. 6.— până fl. 7.—, fasole fl. 3.25 până fl. 3.50, mazăre fl. 3.25 până fl. 3. 0, lînta fl. — până fl. —, cartofi fl. 1.20 până fl. 2.—, mîlăia fl. — până fl. —, sîu brut 100 chilo fl. 22.24 până fl. 24.20, lumînări turnate de sîu fl. 33.— până fl. 40, unsoare de porc fl. 55 până 60, slănină fl. 54.— până fl. 56, căneapă fl. 80.— până fl. 32.— fân fl. 1.60 până fl. 1.80, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirt pro 100 litre % fl. 55.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 40 până — cr., carne de vițel 40 cr. până 44 cr., carne de porc cr. 40 până 48, carnea de oală 28 cr. până — cr., ouă 6 cu 10 cr.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 22 August n. s'au notat: ungurești bătrîni grei 43— cr. până 12 1/2 cr., de mijloc 42.— cr. până 42 1/2 cr., ungureș grei tineri 43— cr. până 44 cr., de mijloc 44.— cr. până 44 1/2 cr., țoari 45.— cr. până 45 1/2 cr., mără țeranească grea 42.— cr. până 34 — cr. de mijloc 43.— cr. până 43 1/2 cr., țoară 44 1/2 cr. până 45.— cr., românești, de Bakony, gri — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito țoari — cr. până — cr., transito sîrbești grei 44 — cr. până 44 1/2 cr., transito de mijloc 43 1/2 cr. până 44 — cr., transito țoari 42.— cr. până 43 1/2 cr.

Foularde de mătășă tipărite 75 cr.

până la fl. 3.65 p. metr., (ca. 450 felurite dispoziți), precum și stofe negre, albe și colorate de mătășă dela 45 cr. până fl. 11.65 de metr — luciu, cu dungi, damaste etc. (ca. 240 calități deosebite și 2000 color și desemnuri felurite etc.) se trimit cu porto și vama gratis la privați, în casă. Mustre imediat. Epistolele pentru Elveția costă 10 cr. și cărțile postale 5 cr. [1894] 1 19

Fabrica de mătășă G. HENNEBERG, lîf. c. și r. Zürich.

Medic român în Franzensbad Med. univers. Dr. P. Cioran.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 23 August n. 1894.

Table with multiple columns: Sămînța, Cămința per hect., Prețul per 100 chilogr., etc. Includes rows for Grâu, Sîcără, Cucuruz, etc.

Cursul pieței din Sibiu.

Table with 2 columns: Hartie-moneti română, Lire turcești, Imperiali, Rible rusești. Includes values for Camp, 9.88, 11.15, 10.10, 1.32.

Bursa de Budapesta.

Table with 2 columns: Renta de aur ung., de aur ung., Impremutul căilor ferate ung., etc. Includes values for 6%, 4%, 126.50, 124.—, 101.—, 95.60, 96.—, 100.—, 151.25, 143.—, 98.50, 98.50, 122.—, 1012.—, 101.—, 95.50, 100.—, 152.—, 143.—, 98.50, 98.50, 122.95, 106.—, 453.—, 364.0, 5.90, 9.59, 61.07, 124.87.

Bursa de Viena.

Table with 2 columns: Renta de aur ung., Renta ung. v. c., Impremutul căilor ferate ung., etc. Includes values for 6%, 4%, 121.70, 95.85, 126.50, 124.50, 100.—, 95.50, 152.—, 143.—, 98.50, 98.50, 122.95, 106.—, 453.—, 364.0, 5.90, 9.59, 61.07, 124.87.

Bursa de București.

Table with 2 columns: Din 6 August v. — 4 ore p. m. Cassa Ultim., Renta rom. per 1875 %, română amort 5%, Oblig. de stat C. F. R., Renta rom. (Rur. conv.), etc. Includes values for 100.—, 97.—, 90.—, 10 1/2 %, 87 1/4 %, 93 %, 102 1/2 %, 87.—, 1468.—, 420.—, 487.—, 118.—, 105.—, 280.—.

Table with 2 columns: Schimb, Londra 3 luni, Berlin 3 luni, Paris 3 luni, Viena, Agio. Includes values for —, —, —, —, —.

Redactor responsabil: Alexandru Dordea. Proprietar și editor: T. Liviu Albiu.

Nr. 9470 ex 1894.

[1846] 2--2

Foaie ilustrată pentru familie

„VATRA“

sub direcțiunea

dilor I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc.

Această revistă ilustrată este dirijată de unii dintre cei mai apretenți scriitori români, cu menirea de a oferi onor. public cetitor român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în sfârșit o foaie, care să ocupe un loc de cinste pe masa fiecărei familii românești. Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru ajungerea acestui scop; grija de căpetenie fiind a nu lăsa să se strecoare în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile neamului nostru și cu moravurile familiei.

Cele mai bune romane, povestiri, poezii etc. originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în al 2-lea rând traducțiuni. Toate însă în cea mai curată, mai aleasă și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avea coloanele speciale rezervate în această foaie, cu competență și cu onestitate redactate.

Nici viața casnică nu va fi neglijată: Sfaturi bune din punctul de vedere al educațiunii, igienii, îmbrăcăminte, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grijă.

Ilustrațiunile vor fi alese pe cât e cu putință din istoria neamului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celor străini, vederi felurite din țeara noastră și de pretutindena unde locuiesc Români.

În aceste condițiuni se va prezenta onoratalui public român, foaia ilustrată pentru familie

„V T R“

ca un mărgăritor al literaturii noastre naționale, și va apăre de 2-ori pe lună, adică 24 fascicule pe an de câte 4 coale 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețul abonamentului pe un an este:

Pentru Austro-Ungaria: coroane 24. Pentru țările Uniunii-Latine: fr. 24.

Vânzarea cu numărul: coroane 1.10 (Austro-Ungaria), franci 1.10 (țările Uniunii-Latine).

Subsemnatul vă roagă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești, și să-i asigurați continuitatea prin binevoitorul d-voastră sprijin, abonându-vă la ea.

Abonamente se primesc în librăria „Institutului Tipografic“ Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 21.

Cu deosebită stimă:

C. SFETEIA,

librar-editor. — BUCUREȘTI.

[475] 24—30

Copii de școală

primește vipt și provisiune întregă. Cu informațiuni servește L. A. Majak în Mediaș. [1954] 1—1

Cuarter și vipt

pentru școlari se căpăta în strada Pielarilor nr. 24 (Lederer Gasse Nr. 24). [1838] 3—

„FAGETANA“

institut de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Facset (Banat)

acordă după depuneri spre fructificare de ori-ce sumă 6% interese la an, plătind institutul contribuțiunea după interesele capitalizate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectua și prin post.

[747] 21—

Direcțiunea.

Recunoscut ca cel mai bun și mai sănătos

adaus la cafeaua de boane.

Se găsește pretutindena.

Sch. Kneipp

Recomandat de autorități medicale

pe seama femeilor, copiilor, care sufer de stomac etc.

1/2 chilo 25 cr. (50 bani).

Indispensabil pentru fiecare gospodărie și fiecare beutor de cafea e

CAFEAUA KNEIPP-MALZ-KATHREINER

cu gustul cafelei în boane.

Important pentru fiecare femeie casnică și mamă.

Sănătatea și bunăstarea familiei se găsesc mai ales în mâinile femeii și mamei! Cătră ele se adresează dar' introducerea „Cafelei Kneipp-Malz-Kathrein“. Ea e cea mai bună, singurul, finescul și sănătosul adaus la cafeaua în boane. Nici unei femei nu îi mai este îngăduit să rămână nepăsătoare în fața acestei cestiuni. Ea e de o eminentă importanță pentru sănătate și gospodărie! Pentru întâia-ora se oferă un produs indigen, o adevărată cafea sănătoasă și cafea pentru familii! Gustoasă, sănătoasă și nutritoare dela sine, „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein“ ca adaus păstrează cafelei în boane plăcuta ei aromă. A se începe cu un adaus de a treia parte și se poate indica adausul, după plăcere, până la jumătate și peste aceasta! Așadar câtă economisire în asemănare cu surogatele folosite până acum, care singure sunt cu neputință de gustat și pe lângă aceasta în cele mai multe cazuri sînt vătămătoare sănătății și în tot cazul numai mijloace de colorare. Că și cafeaua în boane, beută neamestecată e „otrăvă“ și are ca urmări boale de stomac și de nervi, înclinarea spre apoplexie, tremurarea mânilor etc. — știe fiecare gospodăreașă! Prin urmare cât de binevenit trebuie să-i fie un adaus, care pe lângă avantajile amintite, înlătură și efectele vătămătoare sănătății ale cafelei în boane! Succesul fără păreche în un timp atât de scurt dela introducerea ei, e cea mai strălucită dovadă în favorul ei! „Cafeaua Kneipp-Malz-Kathrein“ se mai fabrică acum atât de excelent încât nu se simte nevoia unei amestecări meșteșugite și ea se macină și se toarnă simplu împreună cu cafeaua în boane și poate fi gătită în toate felurile până acum obișnuite. Pentru bolnavi și pentru persoanele slăbite, anume pentru copii absolut nu mai există un mijloc de hrană mai excelent ca Cafeaua-Malz, care se macină, se ferbe 5 minute, se strecoară și se amestecă cu miere (ori zahăr) și cu lapte. E cestiune de conștiință pentru fiecare mamă a încerca aceasta; ea și copiii nu o vor mai părăsi!

NB. Pentru a se feri de imitații, la cumpărare să se iee seama la numele

Kathreiner

Marfa dată deschis sau în pachete socotite cu înșelăciune să se refuze necondiționat.

Institut Tipografic T. Liviu Albini.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.

Publicațiune.

Excelența Sa dl ministru reg. ung. de comerț, cu înaltul exmis de data 25 Mai 1894 nr. 32955 ex 1894 a restrîns durarea târgurilor de vite în Sibiu pe șapte zile; această împregiurare se publică prin aceasta pe cale oficială cu acel adaus, că cele trei zile prime se stabilesc pentru oi, cele două zile următoare pentru vite cornute, iar cele două zile din urmă se stabilesc pentru cai.

Ordinea de sus va avea loc și la târgul din Septembrie a. c. și împărțirea zilelor s'a efectuit în modul următor:

Tîrgul de oi: Joi în 6, Vineri în 7 și Sâmbătă în 8 Septembrie a. c.

Tîrgul de vite cornute: Luni în 10 și Marți în 11 Septembrie 1894.

Tîrgul de cai: Mercuri în 12 și Joi în 13 Septembrie 1894.

Tîrgul pentru mărfuri: Vineri în 14 Septembrie 1894.

Mai departe se face publicul atent, că mînarea și vânzarea vitelor amintite se concede numai în zilele stabilite ș. a. în cele trei zile de târg de oi numai oi; în cele două zile de târg de vite cornute numai vite cornute; iar în cele două zile de târg de cai numai cai să se mine și să se vîndă la târgul acesta.

Sibiu, 4 August 1894.

Dela magistratul orașului.

Un renume universal au dobândit

inelele mele de goldină,

pro bucată fl. 1.50.

Aceste inele nu pot fi deosebite absolut de loc de către specialiști de aurul veritabil și sînt executate în cele mai moderne fașoane, elegant și foarte fin. Inelele mele veritabile de goldină posed o astfel de durabilitate, că pentru păstrarea în totdeauna a lustrului aurului dau garanție de cinci ani în scris.

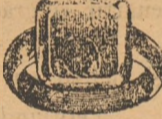
Nr. 142. Inel de goldin p. cavaler cu brillant artificial imitat fl. 1.50.

Nr. 112. Inel de goldin p. marchis cu topase de aur fl. 1.50.

Nr. 67. Inel de sigilat de goldină cu ametist imitat fl. 1.50.

Nr. 117. Inel de lord de goldin cu turkis imitat fl. 1.50.

Inele de logodnă pro bucată fl. 1.20. Ca măsură ajunge o fășioară de hârtie. Se trimite prin ramburs postal prin unicul deposit

Alfred Fischer, Viena, I., Adlergasse 12.

Preț-curentele ilustrate gratuit și franco.

Sensațiune

fac oroloagele de buzunar goldin remont.

inventate acum.

Aceste oroloage în urma eleganței și frumsetii lor nu se pot deosebi de către oroloagele veritabile de aur, nici chiar de specialiști, oroloagele aceste fiind bine ciselate, rămân neschimbate. Cu cel mai fin mecanism de precisiune antimagnetice. Merg corect. Garanție trei ani se poate da în scris.

Prețul unei bucați fl. 6.

Lațuri de goldin cu carabină de siguranță, sport marquis, sau fason cuirassă bucată fl. 1.50.

Pentru fiecare orologiu se dă gratis o tască de piele. [1743] 3—6

Oroloagele goldin se întrebunțează de aproape toți funcționarii austro-ungari din cauza exactității lor. Se pot căpăta numai la depositul central:

Alfred Fischer, Wien I., Adlergasse Nr. 12.

Advertizez a cumpăra imitațiuni, care sînt, ce-i drept, mai ieftine, însă fără valoare.

Cognacul de ouă Kotányi János

se condensează sub supraveghere medicală din gălbînuz de ou și cognac.

Acesta se recomandă de către mulți medici pentru reconvalescenți, cei lipșiți de sânge, bolnavi de plumăni, peste tot în contra ori-cărei slăbiciuni corporale și a organismului.

Cognacul de ouă al lui Kotányi

conține multă substanță nutritivă (la un flacon se vin circa 20 albușuri de cele mai bune), nu irită absolut, ci numai excită și are un gust atât de plăcut, cum nu îl are o a doua beutură. [1851] 2—3

A se feri de imitațiuni, mē rog a se observa cu atențiune marca de mai sus.

Unicul deposit pentru Sibiu și împregiurime: Farmacia lui I. C. Molnar, Sibiu, Strada Cisăndiei 59.

Oficina chimică de curățit petele

a lui

A. FODOR

se află în

Mariagasse nr. 1,

colțul stradei păreului (Bachgasse).

Se curăță și se fac ca noue vestiminte de d mni, surtoace, pantaloni, veste, pardisio, paltoane de iarnă și uniforme, vestiminte de dame se curăță întregi, mai departe se execută cu promptitudine toate stofele de mētasă, lână și bumbac, perdele cu dantele, stofe de mobile etc. și se execută vestiminte de damă după moda cea mai nouă.

Cu distinsă stimă

A. FODOR,

[1757] 7—10

Mariagasse nr. 1.

Cereți numai

[682] 9—10

Zacherlin

căci este mijlocul cel mai rapid și omoritor pentru stirpirea tuturor felurilor de insecte.

Cine ar pute vorbi mai lămurit despre puterea și bunătatea neintrecută a sa, ca succesul enormei sale răspândiri, căci nu există alt mijloc, care să nu fie de zeci de ori întrecut de „Zacherlin“.

Cereți însă totdeauna flacoane sigilate și numai de acele, care poartă numele „Zacherl“. Toate celelalte sînt niște imitațiuni fără valoare.

Flacoanele costă: 15, 30, 50 cr., fl. 1.—, fl. 2.—. Beșica de gumă, în care se păstrează praful costă 30 cr.

Se poate procura în Sibiu la domni:

- Julius Ballmann.
- Johann Billes.
- Wilh. Frank.
- Ludwig Fröns.
- R. Gardi.
- G. W. Gromann.
- Gustav Gürtler.
- Friedr. Homm.
- Karl Herzberg.
- Franz Jahn Söhne.
- Gustav Kessler.
- Georg Serfözö.
- F. Zweiger.
- L. Kurovsky.
- J. B. Misselbacher sen.
- Josef N. Potke.
- F. A. Reissenberger.
- Rud. Schuster.
- Josef Schwarz.
- K. Tartler.
- Franz J. Wagner.
- Carl Sebes.
- Josef Zimmermann.
- Wilh. Wazek.
- Josef Wagner.

Depozite se află în toate localitățile din Transilvania acolo unde se află afișate placate despre Zacherlin.